

„A társadalmi kohézió, az elszegényedés megállítása”

Politikai vita az Országgyűlésben¹

HARRACH PÉTER szociális és családpolitikai miniszter, a napirendi pont előadója:

... Örülök annak, hogy ez a mai vitanap lehetőséget biztosít számunkra arra, hogy nem csupán a gazdasági életben bekövetkezett pozitív változásokról, hanem a társadalomban megindult folyamatokról is szóljunk néhány szót; először talán az elmúlt évtizedben bekövetkezett eseményekről, melyek megoldandó feladatot jelentettek a szociálpolitika számára.

Nagyon sokan kiestek a munkaerő-piacról, aminek a következménye az lett, hogy sokan elszegényedtek, illetve mentális sérülések is érték őket. A társadalom szegényekre és gazdagokra szakadt, az alsó és felső tized közötti különbségek folyamatosan nőttek. Csökkent a gyermekvállalási kedv, és nehezedett a családok helyzete. Ezt a problémát kezelni kellett. Az első, reflexszerű kezelés a passzív segélyezés volt, aminek a következménye az lett, hogy a legszegényebb rétegek, amelyek ezt a segélyezést kapták, még passzívabbá váltak, az ő munkavállalási kedvük nem erősödött, illetve a középréteg elvékonyodott, hiszen ez nem kapott a jövedelmi viszonyainak romlása ellenére sem ilyen segélyezést. És akkor történt a szociálpolitikában a legrosszabb, ami megtörténhet, hogy egy bankár kezébe adták a szociálpolitikai döntéseket – ez soha nem jó, hogyha a politikai döntések bankárok kezében vannak. Ekkor született meg a Bokros-csomag, a magyar rendszerváltás óta legszomorúbb intézkedés, ami nem igazán javította a gazdaság helyzetét, viszont jelentős mértékben rontotta a társadalom egészének állapotát, elsősorban a családokét. ... (*Bauer Tamás: Ma is abból élnek!*)

... Én nagyon örülök, hogy nem monológot kell mondanom, hanem Bauer úr folyamatosan dialógussá teszi. ...

ELNÖK: Megkérem Bauer urat, kap lehetőséget, ne szóljunk be, hangosan ne kiabáljunk bele a miniszteri expozéba.

Tessék, folytassa miniszter úr!

HARRACH PÉTER:

Hát akkor megpróbálom monológgá alakítani a beszélgetésünket. (*Dr. Lamperth Mónika: Nem szokatlan!*)

... A szegénységkezelési stratégiánk lényege az egyes veszélyeztetett rétegek problémáinak adekvát kezelése, vagyis minden szegénységi kockázattal sújtott csoport problémáit külön, nekik megfelelő mó-

¹ Nagy Sándor (MSZP) képviselő kezdeményezésére az Országgyűlés 2001. május 11-én politikai vitát tartott. Részletek az ülés hiteles jegyzőkönyvéből.

don kell kezelni. Ezt egészíti ki az az általános társadalompolitikai törekvésünk, ami elsősorban az alsó középosztály további lecsúszásának a megakadályozását célozza, illetve az olyan alapvető értékek megerősítését, mint a munka, a munka társadalmi becsületének helyreállítása. ...

... Néhány szót kell szólnom a családok támogatásáról általában. A család a társadalom legkisebb természetes egysége, amelynek megerősítése magát a társadalmat, vagy ha úgy tetszik, a társadalmi kohéziót erősíti. A polgári kormány értékrendjében a közösségek fontos helyen vannak, a legkisebb közösség is, a család. A családi támogatások négy év alatt 100 százalékkal nőnek, vagyis ha költségvetési tételeket nézünk, 198 milliárd forintról 388 milliárdra négy év alatt. Két lényeges elemét említeném a családtámogatásoknak. Visszaállítottuk a gyedet, azért, hogy a szülő a gyermeke mellett lehessen az első éveken. Ez a gyermek számára nélkülözhetetlenül fontos. A gyermekek utáni adókedvezmény jelentős tétel a családok helyzetének javításában, és hadd tegyem hozzá, éppen az ellenzéki képviselők számára, hogy az ellenzéki szavazók 80 százaléka is támogatja ezt az intézkedésünket, úgyhogy javasolom, hogy ezt a családtámogatási tételt ne támadják a választók előtt.

Nyugodtan és a számokra támaszkodva kijelenthetem, hogy minden családtípus jövedelme emelkedett. ...

SZILÁGYINÉ DR. SZEMKEŐ JUDIT szociális és családügyi miniszteriumi államtitkár, a napirendi pont előadója:

... A társadalmi kohézió kérdéskörét nem zárhatjuk le anélkül, hogy ne beszéljünk a magyarországi roma kisebbség problémáiról. A romák társadalmi kohéziója, mint azt hallottuk is, nem elsősorban csak szociális, hanem képzési, oktatási, munkaerő-piaci kérdés.

A polgári kormány a velünk élő cigányságot érintő politikáját az előző kormányzati ciklusokban elért eredményekre építi, azokat kívánja továbbfejleszteni, de nem tudja a korábbi évtizedek, sőt évszázadok hagyatékát azonnal semmissé tenni. A program alapelemeit a cigányság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására irányuló, középtávú intézkedéscsomagban meghatározott feladatok képezik.

Vitathatatlan tény, hogy a cigányság a társadalmi integrációban eddig elért eredmények ellenére a roma lakosság nagy része súlyos gondokkal küzd. ...

... A munkanélküliséggel szemben az átképzési, képzési programok korán megindultak és folyamatosan mennek. A családok támogatásáról: a szociális és gyermekvédelmi törvényben olvasható előírásokból olyan támogatási formák jöttek létre, amelyekkel a családok legalább alapszintű megélhetése biztosított. A kormány 1999-ben a különböző minisztériumok cigányságot érintő problémáinak, munkájának összehangolására tárcaközi bizottságot hozott létre, melynek munkájában az Országos Cigány Önkormányzat elnöke is részt vesz.

A cigányság felzárkóztatása érdekében egyre növekvő támogatást nyújtunk: ebben az évben a '98. évi támogatáshoz képest mintegy

kétszeres az erre fordított összeg. A roma gyermekek, fiatalok tanulásáról már volt szó. A munkanélküliek átképzése tehát folyamatos, a roma asszonyok munkaerő-piaci helyzetének javítását reméljük a foglalkoztatási törvény azon módosításától, amely lehetővé teszi, hogy a gyermekükkel otthon lévő anyák tanulhassanak ingyenesen, utazási költséget is térítve.

Ehhez kapcsolódóan olyan programokat dolgozunk ki, amelyek a munkaerő-piaci integrációt várhatóan nagymértékben növelni fogják. Tehát mindenféleképpen a képzésre, a munkalehetőségek megteremtésére kell koncentrálni. ...

SELMECZI GABRIELLA (Fidesz):

... Az ellenzék soraiból gyakran támadnak bennünket, sokszor a valóságnak nem megfelelő állításokkal, ezért engedjek meg, hogy a tények tükrében összefoglaljam azokat az intézkedéseket pontokba szedve – 39 pontba szedve –, amelyeket az elmúlt három évben e cél érdekében fogantatosítottunk. *(Csige József: A 39 kevés!)*

1. A szociál- és családpolitika területén először is újra bevezettük a gyermekek után járó adókedvezményt, melyet az MSZP–SZDSZ-kormány szüntetett meg. ...

2. Visszaállítottuk, megújítottuk és jelentősen megnöveltük a gyermekgondozási díjat. ...

3. Újra alanyi jogon jár a gyés. ...

4. A családtámogatások további bővítését célozza az a módosítás, amely a nagyszülők számára is lehetővé teszi a gyés igénybevitelét. ...

5. Visszaállítottuk a családi pótlék alanyi jogosultságát, így már '99-ben százezerrel több gyermek vált jogosulttá erre a juttatásra, mint 1998-ban. *(Bauer Tamás: Az értékét a felére csökkentették.)*

6. Kiegészítő családi pótlék jár azoknak, akik nem tudják érvényesíteni a gyermekek után járó adókedvezményüket. Ennek összege 4000 forint. Ez megegyezik a kétgyermekes családok után járó adókedvezménnyel. *(Csige József: Azelőtt is volt.)*

7. A korábbiaknál lényegesen nagyobb és célozottabb központi közmunkaprogramokat indítottunk. ...

8. Szinte teljesen kiépítettük a gyermekjóléti alapellátási rendszerünket. ...

9. 1998-ban bevezettük és elterjesztettük a nevelőszülői hálózatot ...

10. 1998 után megerősítettük az utcai szociális programot végzők rendszerét. *(Kósáné dr. Kovács Magda: Nem kitalálták?!)*

11. Megerősítettük az idősellátásban részt vevő gondozási központokat és a falugondnoki hálózatot. ...

12. Közel 100 milliárd forintos végösszegű programot fogadtunk el a szocializmus idejében kialakult szociális otthonok teljesen elhanyagolt hálózatának átalakítására.

13. '98 és 2001 között 5 milliárd forintos célzott támogatással fejlesztjük a gondozói létszámot. ...

14. Elfogadtuk és megvalósítottuk az országos fogyatékosügyi programot, melyért Magyarország 2000-ben megkapta a fogyatéko-

PARLAMENTI FIGYELŐ

sügy legelismertebb kitüntetését, a Roosevelt-díjat. Miniszter úr, gratulálunk! (*Taps a kormánypárti padsorokban. – Keller László: Waow!*)

15. Bevezettük a szociális ágazatban az úgynevezett szakmai szorzókat. ...

16. Megoldást javasoltunk azon családoknak, amelyek az OTP-tartozásukat fizetni kívánják ugyan, de ebben segítségre szorulnak. ...

17. '99-ben a legkisebb nyugdíjak összegét az átlagot meghaladó mértékben, 20-25 százalékban emeltük. Ezzel elértük, hogy a létminimumon élő nyugdíjasok száma az előző ciklusban mértnek a felére csökkent.

18. 2000-ben és 2001-ben tovább növeltük a nyugdíjak értékét, tehát az inflációt meghaladóan emeltük a nyugdíjakat. (*Csige József: Tej, kenyér.*)

19. Közel két éve nem emelkedtek a tb által támogatott gyógyszerek árai, a gyógyszergyártókkal szembeni hatásos fellépésnek köszönhetően.

20. A polgári kormány hároméves megállapodást kötött a gyógyszergyártó cégekkel, mely szerint a támogatott készítmények térítési díja maximum az éves infláció kétharmadával emelkedhet. ...

21. Felére csökkentettük az első lakás vásárlása után fizetendő illetéket.

22. Lehetővé tettük a lakásépítések után járó áfából 400 ezer forint visszaigénylését. ...

23. Tavaly februártól elindítottuk az otthonteremtő hitelt. Minden házaspár és gyermekét egyedül nevelő szülő akár 35 éves futamidővel jogosult a 8 százaléknál kisebb kamatozású hitel igénybevételére. (*Keller László: Torgyán, 60 millió!*)

24. A családok továbbra is igénybe vehetik a gyermekek után járó lakásépítési kedvezményt, a szocpolt. ...

25. Tavaly január 1-jétől azok is jogosultak a lakásépítési kedvezményre, az úgynevezett félszocpolra, akik lakásuk bővítésére vállalkoznak.

26. Tavaly februártól további kamatkedvezményt biztosítunk új lakás építésére vagy vásárlás esetén.

27. Megteremtettük az olcsó hitelhez jutást a jelzálog alapú hitelezéssel. ...

28. Tavaly július 1-jével elindítottuk az állami támogatású bérlakásprogramot. ...

29. Elindult az úgynevezett panelprogram, melyre 2001-ben 3 milliárd forint áll rendelkezésre, ezen épületek felújításához, korszerűsítéséhez lakásonként 400 ezer forint támogatás igényelhető.

30. Elindult a garzonházak építési programja, melynek keretében előtakarékoságot vállaló fiatal pályakezdekők juthatnak átmeneti időtartamra lakáshoz. ...

31. Elindult a nyugdíjasházak programja. ...

32. Elindult a tömbház-rehabilitációs program. ...

33. Első intézkedéseink között eltöröltük a felsőoktatásban tanulók számára a Bokros-csomag részeként megállapított tandíjat. Ezzel az első diploma megszerzése ingyenessé vált. Biztosítottuk ezzel minden

magyar állampolgár egyenlő esélyét a tanuláshoz. (*Moraj az MSZP és az SZDSZ soraiban.*)

34. 2001 szeptemberétől bevezettük a diákhitelt, melynek visszafizetése a tanulmányok befejeződésekor kezdődik, és jövedelemarányosan történik. ...

35. Elindítottuk a számítógép- és internetprogramot. ... (*Kósáné dr. Kovács Magda: Ők találták fel a számítógépet!*)

36. A tehetséges és iskolába járó roma diákok részére szociális ösztöndíjat biztosítunk. (*Vancsik Zoltán: Nem is tudod, miről beszélsz, komolyan mondom.*)

Számvetésünk végén fontos megemlítenünk még egy-két, a gazdaságban és a foglalkoztatásban beváltott ígéreteinket. (*Vancsik Zoltán: Ja, értem!*)

37. 10 százalék alá csökkentettük az infláció mértékét. (*Derültség az MSZP soraiban.*)

38. 40 ezer forintra emeltük a minimálbért, ami nagy mértékű, 57 százalékos emelést jelent. ...

39. Aktív foglalkoztatáspolitikát vezettünk be. Ennek és a gazdaság fejlődésének köszönhetően lényegesen csökkent a munkanélküliség. ...

DR. BARÁTH ETELE (MSZP):

... Politikai tevékenységünk célját, értelmét az életminőség, a társadalmi minőség folyamatos javítása adja. A cél kitűzésében nem lehet vita a különböző pártok között. Abban azonban, hogy ki mit ért életen és minőségen, már jelentős az eltérés, és jelentős abban is, hogy kire, illetve kikre vonatkoztatják a társadalom fogalmát, hogy van-e a társadalomban olyan személy vagy olyan csoport, amelyet egy politikai párt kirekeszt, kizár, vagy amelyről szándékosan nem vesz tudomást. ...

... Ma a magyar társadalom nagy része az európai létminimum alatt él. A mai társadalom minőségéről és tagjainak helyzetéről általánosságban, egy szóval azt mondhatjuk: lesújtó. Szegmentált, szétaprózódott, egymással szembeállított rétegek alkotják a ma magyar társadalmát. S akkor még nem is szóltunk a társadalmi életképes struktúrákból végérvényesen kizáródó emberekről, akiknek tragikus helyzetét az utóbbi években növekvő mértékben az utcákon, az aluljárókban láthatjuk, sokszor brutális módon. ...

... A statisztikák azt bizonyítják – és ezt nem lehet semmifajta számokkal történő, részletes bűvészkedéssel elfedni –, hogy a nemzeti jövedelem növekedéséhez képest most is csökken a jóléti kiadások aránya. (*Taps az MSZP és az SZDSZ soraiban.*) Nő az emberek magára maradottságának érzete. Az a felfogás, hogy az ember kizárólag saját maga felelős kialakult élethelyzetéért, a társadalmi csoportok összetartozása helyett a szembefordulást eredményezi. És ami a legrosszabb: a legnehezebb körülmények között élőkkel, a szegényekkel szembeni ellenérzést növeli. Az így kialakuló engedetlenség – mint azt több, más országban már megtapasztaltuk – a jóléti állam szándékától a büntető állam felé fordul, és csökkenti a jogállamiságot, a

demokráciát, végső soron a politikai szélsőségek malmára hajtja a vizet. ...

BÉKI GABRIELLA (SZDSZ):

... Ennek a mai politikai vitanapnak az ad igazán aktualitást, hogy válaszoljunk arra a súlyos kérdésre, fel tudnak-e kapaszkodni a gyengék, az elesettek egy mozgó vonatra, egy rohanó vonatra. Mit tesz a kormány annak érdekében, hogy fel tudjanak kapaszkodni, van-e átfogó elképzelése, programja a szegénység csökkentésére, a mélyszegénység megszüntetésére? ...

... Én erre a kérdésre határozott nemmel válaszolok: azt gondolom, hogy a Fidesz-kormánynak nincs programja a szegénység kezelésére, a kirekesztés kezelésére. Sőt, a probléma nagyobb: program helyett van egy hibás gondolatmenete, ami a szegénység okainak, a szegénység sajátosságainak, természetrajzának ismerete hiányából fakad, az, hogy lényegében az érintetteket magukat hibáztatja a helyzetükért.

...

... Az előzményekkel kapcsolatban az első, ami a közelmúltból eszünkbe jut, az a '95-ös koppenhágai nyilatkozat, hiszen a szegénység, a mélyszegénység világjelenség. Minden országban van szegénység, csak más-más szinten, más-más mértékben. Ez a koppenhágai nyilatkozat tízpontos cselekvési tervet ajánlott az országok számára; többek között ilyen gondolatokat tartalmaz: sürgősen működésbe kell hozni olyan nemzeti stratégiákat, amelyek meghatározott időn belül megszüntetik az abszolút szegénységet, és a lehető legrövidebb időn belül a szegénység más formáit is. ...

... Magyarországon ez a koppenhágai nyilatkozat, amit egyébként Magyarország is aláírt, nem lett politikai prioritás tárgya, a különböző kormányok programjában a szegénység kezelése nem kapott kellő hangsúlyt. Hogy jelenleg mi a helyzet, azzal kapcsolatban hadd hivatkozzam erre a jelentésre; ez a civil jelentés a szegénységről, amit a Szociális Szakmai Szövetség és a Szociális Jóléti Nemzetközi Tanács Magyar Bizottsága tavaly vetett papírra. Ebben azt állapítják meg, hogy miután nem kapott politikai prioritást a szegénység és a kirekesztés elleni küzdelem, amit '95-ben még magyarázhatott az ország válságos gazdasági helyzete, a gazdasági fellendülés megindulása óta azonban paradox helyzet állt elő – írja ez a civil jelentés –, hogy a források növekedésével egyidejűleg erősödik a politika szegényellenessége. Kevésbé élesen fogalmazva: a politika nem ismeri fel a társadalmi kirekesztés tartós veszélyeit, vagy úgy véli, hogy a középosztály erősítése fontosabb, mint a leszakadás elleni próbálkozások, ezért sem elég forrást, sem elég erőfeszítést nem fordít a szegényedés és a kirekesztés hosszú távú folyamatainak megelőzésére. A politikai retorikában gyakoriak az esélyek egyenlőségét ígérő fordulatok, és van néhány próbálkozás is, a gyakorlatban azonban a kormányzati elkötelezettség hiányzik, s mind a jogalkotásban, mind az újraelosztásban számos döntés rontja a szegények helyzetét. ...

DR. CSÁKY ANDRÁS (MDF):

... A polgári kormány hozzálátott az általunk szorgalmazott családpolitika megvalósításához. Az évente emelkedő, gyermekek után járó adókedvezmény növekedése javított a legszegényebb réteg, a gyermekeket nevelő családok helyzetén. A TÁRKI nemrég megjelent tanulmánya szerint azonban a gyermekek szegénységi kockázata 1999-2000-ben továbbra is magas maradt; az alsóbb jövedelmi kategóriákba tartoznak, bár a kockázatuk némileg enyhült. Összességében megállapítható, hogy azoknak a személyeknek az egy főre jutó jövedelme növekedett, akik három- és többgyermekes családban élnek, és ahol van aktív kereső. Romlott azonban azoknak a családoknak a helyzete, amelyekben nincs aktív kereső szülő, illetve ahol egy szülőnek kell gondoskodnia a gyermekekről. Ezt a problémát kezelni, enyhíteni kell. ...

... Mi ehhez a kérdéskörhöz tartozónak tekintjük a részmunkaidős foglalkoztatás ma még késlekedő bátorítását, ami lehetővé teszi a szülők – szokásainknak megfelelően elsősorban az anyák – számára, hogy jobban össze tudják egyeztetni a gyermekvállalást a munkavállalással. ...

... Tudjuk, hogy a társadalomban még számos feszültség van jelen. Jelen van a jelentős polarizálódás; ezzel a problémával foglalkoznunk kell, és ez sokéves feladat. Reméljük, erre lesz erőnk, forrásunk, felkészültségünk, s a választóktól kapunk ehhez időt. A vizsgálatok azt is mutatják, hogy a társadalomnak igen kis hányada, napjainkban csak mintegy 14 százaléka elégedett a jövedelmével. Megjegyzem, a TÁRKI már idézett tanulmánya szerint ez az arány az Antall-kormány idején 16 százalékos volt, s a Horn-kormány idején, 1997-ben érte el a mélypontját. S ha a szociálpolitikáról beszélünk, tudnunk kell azt is, hogy a társadalom, ha választani kell a szociális kiadások növelése vagy az adók csökkentése között, ma 66,5 százalékban az adók csökkentését választaná. ...

DR. LENTNER CSABA (MIÉP):

... Többen mondják, hogy ennek a pénzügyi folyamatok diktálta világnak, amelyet egy gyűjtőszóval globalizációnak nevezünk, vannak előnyei. Ezek az előnyök: gyors gazdasági növekedés, magasabb élet-színvonal, felgyorsult innováció. Ezek azonban csak a globalizáció elméleti előnyei, hiszen e lehetőségek nem mindenki számára adóttak sem a világban, sem szűkebb hazánkban. Mondhatnám azt is, hogy egyre több embernek nem adatik meg az, hogy ennek a globalizációnak a vélt előnyeiből egyáltalán részesedjen. ...

... A gazdagodás, a tőkemozgások egymással szorosan összefüggnek. Azok, akik irányítják a tőkemozgásokat vagy felügyelik, ellenőrzik, ők részesednek a globalizáció előnyeiből, ám azok az emberek, családok, nemzetek, országok, akik ebben a folyamatban nem vehetnek részt mint irányítók, vagy a legkisebb beleszólásuk sincs az ellenőrzésbe, mindezen jótékony hatásokból kimaradnak. ...

... Magyarország, ez a kis ország, ebben a világgazdasági környe-

zetben sodródik. Ha leszűkítjük az elemzést, a vizsgálatot, amely az elszegényedést kiváltja, óhatatlanul arra a jövedelempolitikára kell utalnunk, amely Magyarországon az elmúlt évtizedekben gyakorlattá vált. Ez a magyarországi jövedelempolitika, meg kell mondjam, erősen politikaorientált. A bérből és fizetésből élők keresete és a nyugdíjak értéke a kormányok meghatározó ráhatásai következtében alakult az elmúlt évtizedekben. Tehát nem a gazdasági teljesítmények, nem a reálszektor, nem a pénzügyi szektor hozamai alakítják a jövedelmeket és a nyugdíjakat, hanem a kormányok ráhatásai. ...

STEINERNÉ VASVÁRI ÉVA (Fidesz):

... A polgári kormány mindent megtesz azért, hogy a nyugdíjak vásárlóértékét visszaadja. Erre törekedtünk az elmúlt három évben, természetesen az eredménnyel nem lehetünk még elégedettek. Továbbra is azon kell dolgoznunk, hogy a családoknak, és ezen belül a nyugdíjas családoknak, a nyugdíjas egyedülállóknak minél jobb életkörülményeket biztosítsunk, minél kevesebbeknek kelljen szembenézni a szegénységgel. Ezért döntött úgy a Fidesz vezette kormány már a tavalyi évben is, hogy a tervezett nyugdíjemelésen túl, amennyiben az inflációs tényadatok a tervezettől eltérnek, a különbséget kamattal növelve kapják meg az érintettek. Pontos elszámolás, hosszú barátság – mondta a miniszterelnök. Így teszünk az idén is; idén a nyugdíjasok számára azon kedvező módosítással, amely módosítást a Fidesz frakció maximálisan támogat, hogy az infláció tényleges mérőszámát a nyugdíjasok fogyasztói kosara alapján határozzák meg. Ezen dolgozik most a KSH, és reméljük, az eredményeit hamarosan megismerhetjük és megvitathatjuk. ...

KÓSÁNÉ DR. KOVÁCS MAGDA (MSZP):

... Ma 1 millió 700 ezer aktív korú embernek, tehát 14 éves és 62 éves életkor közötti embernek ... nincsen munkából származó jövedelme. Ennek a hatalmas létszámnak egyharmada nyugdíjas, körülbelül 20 százaléka kap – idézőjelben mondom – szülői ellátást, tehát gyermeki jogán támogatást, 20 százalék a támogatásban részesülő munkanélküli. És ha összeadják a számokat, akkor 500 ezer aktív korú magyar állampolgárról nem tudunk semmit. Persze ők sem ismerik Selmeczi Gabriella 39 pontját. Nem figyel rájuk a világ, nem veszi észre őket a társadalom, nem tudjuk, miből élnek, nem tudjuk, hogy van-e fekete- vagy alkalmi munkájuk, nem tudjuk, hogy kapnak-e valamilyen módon önkormányzati segílyt vagy támogatást. ...

... 200 ezer új munkahelyről volt szó, ebből a 200 ezerből 100 ezer akkor jött létre, amikor a gazdasági növekedés elindult 1998-ban, '99-ben 70 ezer, 2000-ben 30 ezer, következésképp a spontán gazdasági növekedés munkahelyteremtő hatása kifűjt.

Mi azt állítjuk, hogy ha nem lesz központi finanszírozás, ha nem lesznek központi pénzeszközök és nem lesznek helyi közvetítő, segítő intézmények, akkor a 200 ezer új munkahely egy olyan befagyott

munkaerő-piaci állapotot rögzít, amelyikben az 500 ezer ember sorsa a jövőben sem oldódik meg.

Nem lehet nem szólni azokról a térségekről, ahol a regionális szakadékok drámai különbségek gyűjtőhelyévé, szegénységzárványok őrzőivé váltak. A nagyvárosok gettósodó területei, a bezárt ipartelepek, a bányák környékén épült munkástelepek, a munkalehetőségektől elzárt, elcigányosodott aprófalvak sorsa gyakran kikerül a politika látóteréből. Lakóhelyi szociális és etnikai hátrányok halmaza gyűlik fel ezekben a régiókban, és senki, van olyan település, ahol senki, a legfiatalabbak közül sem végezte el a nyolc általánost, és az „álomalapítás” hónapjaiban sem álmodik senki ezeken a településeken fehér blúzós kislányról, aki a ballagás napján ebbe a faluba térne vissza. ...

DR. GIDAI ERZSÉBET (MIÉP):

... Nézzük az Európai Unióhoz való csatlakozás izzadságszagú törekvéseit! Mindent föláldozunk csak azért, hogy a klubba beléphetünk, fizessük a klub tagsági díját. Feltették-e már egyetlenegyszer is a kérdést, hogy az Európai Unió bürokratái mit fognak nekünk cserébe adni? Megállítják-e az elszegényedésnek a drasztikus és katasztrofális folyamatát? Mert erre ugye az a válasz, ha megnézzük, bár aláírtuk a szociális chartát, de annak szinte egy pontját nem fogják teljesíteni, hogy a munkahelyekkel szemben vagy a munkaerő áramlásával szemben nagyon kemény diszkriminációt fognak alkalmazni, hogy egy fillérrel nem járulnak ahhoz hozzá, hogy a nemzetgazdaságban élő magyarságnak az életminőségét tudjuk javítani, mert azt fizesse – nemegyszer hallottam konferenciákon –, aki be akar lépni a klubba, azé a felelősség és azé a teherviselés. Hát kérem szépen, akkor ilyen klubba addig belépni, amíg ezeket a kérdéseket meg nem oldottuk, nem szabad, mert ez egy nemzetellenes tett és tevékenység lesz! ...

BAUER TAMÁS (SZDSZ):

... „Szívére veszi terhünk, gondunk. / Vállára venni nem bolond...” József Attila háromnegyed évszázaddal korábban előre látta, hogy a Fidesz majd kormányra kerül. (*Derültség az MSZP soraiban. – Dr. Csáky András: Nagy költő volt!*) ... Mert bizony azt mondta a Fidesz ellenzékéből, hogy ő majd szívére veszi a szegények gondjait, és amikor kormányra került, akkor kiderült, hogy vállára venni nem bolond. Ehelyett kormányon is, három évvel a kormányváltás után is Harrach miniszter úrnak az volt a kiindulópontja itt, hogy a Bokros-csomagot támadja. És abban a szennyiratban (*Moraj a Fidesz soraiban.*), amit a kormány nevében itt szétosztottak, azt mondják, hogy felesleges rombolás. Mondják arra, aminek köszönhetik azt, hogy önöknek van mit osztaniuk! Ez a fölösleges rombolás azt jelentené – és ezt sokszor elmondták, Orbán Viktortól Harrach Péterig –, hogy arra nem volt szükség, hogy fölöslegesen, indokolatlanul csökkent abban az időszakban a magyar társadalom életszínvonala.

Nos, tisztelt képviselőtársaim, nekem ne higgyenek! De kezemben van a Heti Válasz című hetilap (*Felmutatja.*), amit a jelenlegi kormány, a jelenlegi pártállam ad ki, amelynek 3. számában Tóth István György, az önök által oly gyakran idézett TÁRKI vezérigazgatója a következőket írja önökről. (*Olvassa.*) „Csak az ostobák és a gonoszok mondhatták azt, hogy a tapasztalt mértékűnél lényegesen kisebb veszteségekkel át lehetett volna vészelní egy önsorsrontó, működésképtelen rendszer átalakítását.” ...

... Pokorni Zoltán, a Fidesz most választott elnöke, aki a választások előtt egy évig frakcióvezetőjük is volt, fontosnak tartotta egy napirend előtti felszólalásában az előző országgyűlésben azt állítani, hogy tizennégyszeresére nőttek a jövedelemkülönbségek. Már akkor szólunk, hogy ez, kérem szépen, valótlan állítás. Aztán amikor kormányra kerültek, akkor önök is rájöttek, hogy nyolcszorosra. Sok a nyolcszoros, ebben igazuk van, de nem volt tizennégyszeres – ez egy hazugság volt. És amikor egy éve már kormányon voltak, akkor a TÁRKI kimutatta, hogy az első évben tovább nőttek ezek a különbségek, és akkor a miniszterelnök beszéde előtt itt szétosztottak egy papírost, amibe az volt írva, hogy ez a piacgazdaság természetes velejárója. (*Derűltség az MSZP soraiban.*) ...

CSABAI LÁSZLÓNÉ (MSZP):

... Én is adatokat szeretnék sorolni, valamennyi a TÁRKI anyaga.

Ha egy országban a megyék között a gazdaság teljesítményében 1:4, 1:5 az aránykülönbség, ha egy országban a régiók között a beruházási értékekben 1:4, 1:6 az aránykülönbség, ha egyes kistérségekben munkaerőhiány van, máshol reménytelen munkanélküliség, akkor ott valami baj van. Ha a nettó átlagkeresetek között a két régió között 38 százaléka a különbség, és ez a különbség az elmúlt három évben nem csökkent, hanem 5 százalékkal nőtt, ha egyes megyékben a családtámogatás jelenleg legmarkánsabb elemét, az adókedvezményt a jogosultak 35-40 százaléka tudja csak igénybe venni, a gyedet pedig 20 százaléka, akkor ez minimum elgondolkodtató.

Ha a települések 40 százaléka a működési kiadások finanszírozásáért önhikire pályázik, ha az önkormányzatok állami szociális normatív támogatásának aránya 1998-hoz viszonyítva 62 százalékról 59 százalékra csökkent, miközben ugyanebben az időszakban a központi miniszteri, igazgatási költségek majdnem 100 százalékkal nőttek, akkor az elemző aránytévesztést érez.

Ha ott épül a legtöbb lakás, ahol minden lakosra jut egy szoba, és nem ott, ahol ez nincs így, mert 15–20 százalékkal rosszabb a helyzet, akkor őszintén ki kell mondani, hogy ez a kormány a jobb helyzetűeket támogatja, és nem foglalkozik, nem törődik azokkal, akik helyzetük, külső körülményeik, és valljuk be őszintén, esetleg tehetségük miatt hátrányos helyzetűek. ...

DR. LAMPERTH MÓNICA (MSZP):

... Selmeczi Gabriella képviselőtársam a hosszú felsorolásában 34. pontként büszkén említette a felsőoktatási hitelt. Én persze megértem, hogy az ingyenes első diploma ígéretének kipukkadása után a Fidesz úgy érzi, hogy tartozik valamivel a felsőoktatásban tanuló hallgatóknak, ezzel mélyen egyetértek.

De az, amit önök kínálnak, nem biztos, hogy megoldás. A törekvés jó irányú, de a melldöngetésre semmi okuk sincsen. Én kaptam levelet egyetemi hallgatóktól, akik pontosan kiszámolták a mostani információk alapján, hogy a felsőoktatási hitel nekik mit jelent. Elmondom önöknek, hogy ezen számítások alapján legalább 295 ezer forintos kezdőfizetéssel kell rendelkeznie annak a fiatal embernek, aki fölveszi ezt a hitelt, ahhoz, hogy ne nőjön tovább a törlesztési kötelezettsége akkor, amikor elkezd dolgozni.

Ez úgy állhat elő, hogy ha egy diák felveszi az évi maximális 210 ezer forintot, akkor az önök, a Fidesz által megállapított kamat alapján 1 millió 416 ezer forint tartozása halmozódik fel. Ennek megfelelően az első évi kamatnak 212 ezer forintnak kell lennie. És miután a havi jövedelem 6 százalékaival kell neki törlesztenie, ez azt jelenti, hogy 3 millió 540 ezer forintos éves jövedelemmel kell rendelkeznie ahhoz, hogy ne nőjön a tartozása, hanem elkezdhesse a visszafizetést. ...